

Καθημερινά Νέα

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ
ΤΕΛΟΣ
ΕΧΕΙ ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ». ● ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 110 ● ΙΟΥΛΙΟΣ — ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1980 ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' — ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 10.

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΕΒΡΟΥ 102 — 104 5ος ΟΡΟΦΟΣ ●

ΑΘΗΝΑ Τ.Τ. 609 ●

ΤΗΛ. 7703239 — 7791528

ΕΤΟΣ 16ο

ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΛΗΣΜΟΝΙΑ

Κάθε λαός στην ιστορία του έχει χαράξει σελίδες δόξας και μεγαλείου, τις οποίες φροντίζει να προβάλει για να τιμήσει το παρελθόν και να εμπνεύσει για το μέλλον.

Είναι όμως ανθρώπινο, η ιστορία — όπως και η ίδια η ζωή — να περιλαμβάνει και στιγμές που λείπει ή καθολικότητα και η όμοθυμα στεις πράξεις των ανθρώπων. Στιγμές εσωτερικής ρήξης, δικασμού και μερικές φορές εμφυλίου πολέμου. Υπάρχουν τέτοιες στιγμές και στην Έλληνική ιστορία — η πιο πρόσφατη είναι η περίοδος 1942 - 49, που ο Έλληνικός λαός δικάστηκε και πολέμησε τον ίδιο του τον εαυτό.

Ο εμφύλιος αυτός πόλεμος — συνέχεια της σκοτεινής φασιστικής κατοχής — άφησε τον τόπο μας με τεράστιες πληγές και με εκατόμβες θυμάτων. Κανένας, μα κανένας, δεν είναι δυνατό να φέρνει στη μνήμη του τη περίοδο αυτή, χωρίς να τη συσχετίζει με ό,τι έπακολούθησε: Πένθος, φυλακές και εξορίες, φτώχεια και δυστυχία και μίσος... πολύ μίσος.

Δεν είναι πρόθεση, ούτε αρμοδιότητα δική μας να κάνουμε στο άρθρο μας αυτό ιστορική ανάλυση και εκτίμηση των συνθηκών και των αποτελεσμάτων του εμφυλίου πολέμου. Αναφερόμαστε στη γεμάτη πληγές για τον τόπο μας περίοδο 42—49, παίρνοντας αφορμή από μια συζήτηση, που κάναμε με το Κοινωνικό Συμβούλιο — ανοικτά και δημόσια — και από τον απόηχο που ήρθε πρόσφατα στ' αυτήν.

Το θέμα έχει ως εξής: Το Κοινωνικό Συμβούλιο, στη προσπάθειά του να κατασκευάσει δύο μνημεία, ζήτησε από το Σύλλογο τη βοήθειά του για τα σχέδια κατασκευής και για πιθανή οικονομική ενίσχυση. Σε ανοικτή κοινή συνεδρίαση των δύο Συμβουλίων, ακούστηκαν γνώμες για το πώς είναι προτιμότερο να κατασκευαστούν τα μνημεία, για τη δαπάνη που προβλέπεται και για τον τρόπο που θα συγκεντρωθούν και θα αναγραφούν τα ονόματα των θυμάτων.

Μεγάλος ήταν ο προβληματισμός μας για τα θέματα του χωριού μας κατά την περίοδο 1942—49. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, ότι τα Καστέλλια είχαν θέματα και από τα δύο στρατόπεδα. Αδέλφια μας, που πίστεψαν και θυσιάστηκαν για τα πιστεύω τους, βρίσκονται καταχωρισμένα είτε στη μία, είτε στην άλλη στήλη της ιστορίας.

Εμείς που σήμερα δεν ξεχωρίζουμε ανάμεσά μας όσους απόμειναν από τον αδελφοκτόνο εκείνο πόλεμο, εμείς που ξανασημίσαμε με τ' αδέλφια και τα παιδιά εκείνων, που κάποτε βρέθηκαν αντιμέτωποι, εμείς που θέλουμε να λησμονήσουμε τα λάθη και τα μίσση του χθές και να ζήσουμε ενωμένοι και αδελφωμένοι σαν Καστελλιώτες και σαν Έλληνες, θέλουμε να σταθούμε προσεκτικοί σ' ένα πρόβλημα. Το πρόβλημα ανήκει σε όλους μας και η λύση που θα δοθεί θα πρέπει να είναι γενικά αποδεκτή.

Θα πρέπει να προσέξουμε, μήπως το καλέμι του μαρμαρογλύπτη χαράξει και τις καρδιές μας.

Ευχόμαστε, το Κοινωνικό Συμβούλιο, ζυγίζοντας όλους τους παράγοντες, να κάνει εκείνο που θα είναι το καλύτερο για όλους μας.

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ

ΕΝΑΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΗ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΥΡΞΗ ΤΟΥ ΒΩΞΙΤΗ

Όλο και περισσότερα γυμνά τοπία θα συναγής, όποιος ταξιδέψει στο δρόμο προς την Αμφισσα, ή ανεβεί στο Παλιό - Καστέλλι και την Καλοσκοπή, ακόμα και αυτός που θα ρίξει μια ματιά στην Αλεφάντω, λίγα έξω απ' το χωριό μας. Σεληνιακά τοπία άκοις πολλούς να λένε.

Αυτό είναι το σκημικό, που εγκαταλείπει πίσω της ή ταιρεία «ΑΕΜ Βωξίται Παρνασσού» μετά την αλόγιστη εκμετάλλευση των κοιτασμάτων Βωξίτη της περιοχής μας. Η καταστροφή μεγάλων δασικών εκτάσεων απογυμνώνει σιγά - σιγά τις βουνοπλαγιές, χωρίς να λαμβάνεται η στοιχειώδης μέριμνα να ξαναβρεθεί ή περιοχή την προηγούμενη μορφή της.

Οι λόγοι που επιβάλλουν την αναδάσωση των αποψιλομένων δασικών εκτάσεων, είναι πολλοί και ζωτικής σημασίας για την επιβίωση των κατοίκων της περιοχής μας. Είναι οικονομικοί λόγοι — κτηνοτροφία, δασοκομία — λόγοι αισθητικοί και προστασίας περιβάλλοντος. Ένας επιπλέον λόγος, που σήμερα ίσως να μην είναι άμεσα κατανοητός, είναι ο κίνδυνος που διατρέχουμε από πλημμύρες. Η χώρα μας δοκιμάστηκε πολύ απ' αυτές τα τελευταία χρόνια.

Απ' την σκοπιά αυτή εξετάζεται το θέμα της καταστροφής δασικών εκτάσεων στο περιφερειακό «Γυναίκα», απ' τον δασολόγο κ. Σεραφείμ Τσιτσά, στο άρθρο «Στά Βουνά θα πολεμήσουμε τις πλημμύρες». Ένα μέρος του άρθρου αυτού αναδημοσιεύουμε στη συνέχεια, δίνοντας τη διάσταση αυτή του προβλήματος της καταστροφής και μη αποκατάστασης δασικών εκτάσεων στα βουνά γύρω απ' το χωριό μας.

«... Η έμπειρία αυτή επισημαίνει και διδάσκει, ότι η μάστιγα των πλημμυρών δεν σταματάει και με τα μεγαλύτερα, τα τελειότερα και τα δασοπληθέστερα τεχνικά έργα των προσαρμοσμένων πεδιάδων. Δαμάζεται με τη φυσική κάλυψη, την πλήρη και πυκνή φυτοκάλυψη των όρειων περιοχών, απ' τις οποίες κατεβαίνουν τα όμβρια ύδατα. Είναι

οι λεγόμενες συλλεκτικές λεκάνες ή λεκάνες απορροής των νερών της βροχής και του χιονιού.

Όταν οι λεκάνες αυτές είναι γυμνές, σε ώρες και μέρες έντονων και σφοδρών «θύμων και ύετων», τίποτα δεν μπορεί να θωρακίσει τις πεδιά-

δες απ' την καταστρεπτική μανία τους. Γιατί τότε, όλα τα νερά που ξερόταν οι κρουνοί των ούρανων — τη χειμερινή και εαρινή εποχή οι κρουνοί αυτοί ενυψώνονται και με τις στιβάδες νερών από τα χιόνια που λειώνουν — καταρρα-

→ Συνέχεια στη σελίδα 4

ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

(23 Αύγουστου)

Τα Καστέλλια, μόλις τώρα συμπλήρωσαν εκατό χρόνια από την κτίση τους στην κοιλάδα των Δωριέων. Το παλιό χωριό, καθώς γνωρίζουμε όλοι, ήταν στο Παλιόκαστέλι, κρυμμένο στο βάθος της χαράδρας του Πίνδου ποταμού, εκεί που δεν αποτελούσε πρό-

βλεπτό μιά και δυο φορές το χρόνο, γινόταν μεγάλο πανηγύρι στη γιορτή κάποιου αγίου, με συγχροτήματα μουσικών οργάνων, με κοινές συνεντεύξεις και ξεφάντωμα απεριγράπτο.

Σε ημέρες πανηγυριού υπήρχε μιά άσυνήθιστη κίνηση, όχι μόνο από τους ντόπιους κατοίκους, αλλά και από ξένους που παίρνουν μέρος στο πανηγύρι. Είναι κίνηση εμπορική, εκδρομική, ψυχαγωγική κλπ. Με άλλα λόγια, μιά φορά το χρόνο, ένα πανηγύρι αποτελεί σταθμό για το χωριό που πανηγυρίζει.

Οι Καστελλιώτες, βέβαια, τιμούσαν όλους τους αγίους, όταν γιορτάζονταν τα ξωκλήσια τους. Παλιότερα, όμως, δεν ψυχαγωγούνταν και λίγο να εκπονηθούν κάπως απ' τον καθημερινό μόχθο της δουλειάς στο καπνομάζωμα και στο αρμάθιασμα. Γι' αυτό, μόλις έβρισκαν την ευκαιρία, έτρεχαν στα γειτονικά χωριά, για να διασκεδάσουν στα ξένα πανηγύρια: Στην Αποστολιά (των Αγίων Αποστόλων), στην Καλοσκοπή (της Αγίας Παρασκευής), στην Οίτη (του Προφήτη Ηλία) και άλλου.

Το 1965, μερικοί Καστελλιώτες με πρακτικό μυαλό σκέφτηκαν, ότι θα ήταν καλό για το χωριό να γινόταν και στα Καστέλλια ένα πανηγύρι. Κουβέντισαν το θέμα με τους προσετούς του χωριού (τον Πρόεδρο της Κοινότητας και τον παπα - Παναγιώτη) και κατάληξαν στην απόφαση να καθιερωθεί το πανηγύρι. Έπρεπε, όμως, να καθοριστεί ο

→ Συνέχεια στη σελίδα 4

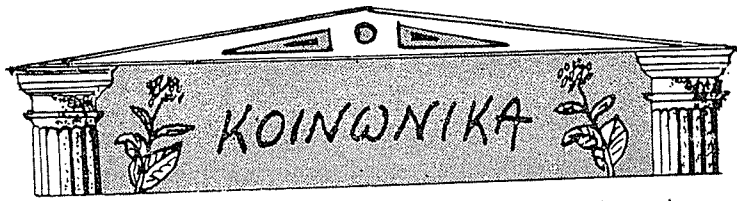
Το
Γιώργη Χασιακού

κλήση στα μάτια των Τούρκων και παλιότερα των Φράγκων.

Οι κάτοικοι του παλιού χωριού διατηρούσαν βαθιά ρίζω μένη την πίστη τους και γιόρταζαν στα γύρω ξωκλήσια, με πολλή ευλάβεια, στον Άι - Νικόλαο (σημερινό Άι - Γιώργη), στον Άι - Γιάννη, στον Άι - Θανάση του Χλωμού, στον Άι - Βασίλη και άλλου.

Όταν μεταφέρθηκαν οι κάτοικοι στον κάμπο, έχτισαν το καινούργιο χωριό, με απαραιτήτα κτίσμα τον κυρίως ναό του χωριού (Ευαγγελισμό της Θεοτόκου - 1880) και άλλα ακόμα ξωκλήσια, αποδίδοντας τη λατρεία τους στους διαφόρους Αγίους που λάτρευαν και στο παλιό χωριό.

Πέρα όμως από το θρησκευτικό μέρος, που τελούσαν με πολλή ευλάβεια και με κατανύξη, καμιά άλλη εκδήλωση δεν υπήρχε στο χωριό για λίγη ψυχαγωγία, για κάποια ευρύτερη γνωριμία μεταξύ τους, αλλά και με τους κατοίκους γειτονικών χωριών. Αντίθετα, στα γειτονικά χωριά της Παρνασσίδας (καμπίσια ή ο-

ΜΑΘΗΜΑ...

Πώς χρησιμοποιείται το Τσαρούχι

Γεννήσεις

— Η Ζέτα Καραγκιοζίδη (θυγατέρα του Ήλια Γ. Κυριαζή), γέννησε κοριτσάκι.

— Η Χρυσάνθη Γεωργ. Χαμηλού γέννησε κοριτσάκι. Ευχόμαστε να τους ζήσουν.

Βαπτίσεις

— Ο Δημήτριος Ν. Διέννης και η γυναίκα του Ξένη βαπτίσανε το κοριτσάκι τους και το είπανε Δώρα.

— Ο Μπάμπης Γ. Πέτρου και η γυναίκα του Δροσούλα βαπτίσανε το αγοράκι τους και το είπανε Γιώργο. Ευχόμαστε να χαιρώνται τα νεοφώτιστα.

Άρραβώνες

— Ο Βαγγέλης Ζ. Κάντζος και η Γεωργία Κοκολόγου απ' τη Γραβιά άρραβωνιάστηκαν. Ευχόμαστε γρήγορα στέφανα.

Γάμοι

— Στις 20 Ιουλίου ο συγχωριανός μας Νίκος Χρ. Λιάπης παντρεύτηκε την Ξανθούλα Τσάμη από τις Κομποτάδες.

— Στις 27 Ιουλίου, ο Δημήτριος Γεωργ. Χουλιάρας παντρεύτηκε την Άγλαϊα Γ. Καρμύρη από τον Μπράλλο.

Τα Κ.Ν. τους εύχονται να ζήσουν.

Θάνατοι

— Πέθανε στις 14)6 και κηδεύτηκε στο χωριό μας η Παρασκευή Π. Κυριαζή (Κυριαζοπαναγιάκαϊνα), 96 χρόνων.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Νότια Άφρική ο Γιάννης Γεωργ. Πιπέλιος.

— Πέθανε στις 9)7 και κηδεύτηκε στο χωριό μας ο Ταξιάρχης Α. Δερμιάνης, 76 χρόνων.

— Πέθανε στις 17)7 και κηδεύτηκε στο χωριό μας, η Γιαννούλα Δημ. Κόλλια (Παχομήτσαϊνα).

— Πέθανε στις 11)7 και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Γεώργιος Εύθ. Χαλατσάς.

Θερινά συλλυπητήρια από τα «Κ.Ν.» για όλους τους οικείους και συγγενείς.

Άφίξεις

— Ήλθαν απ' την Νέα Τόρκη για καλοκαίρι στην Ελλάδα οι παρακάτω συγχωριανοί μας:

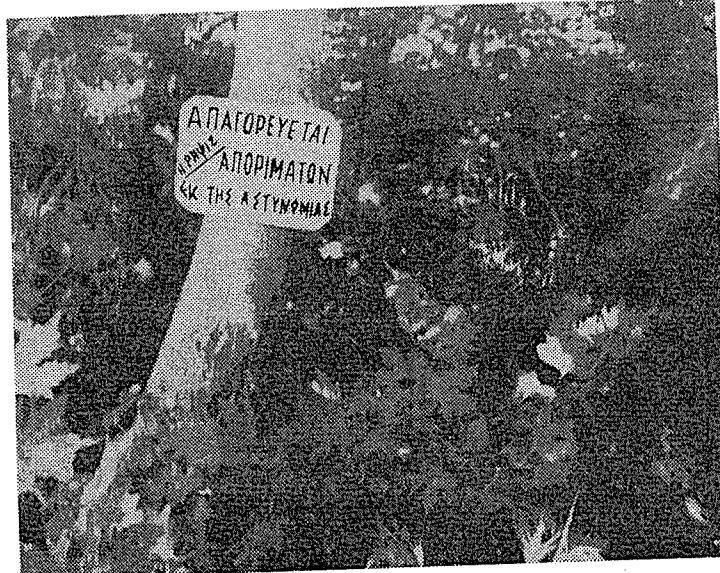
— Ο Σταμάτης Παν. Πιπέλιος με την οικογένειά του.

— Ο Γιώργος Ι. Σταματέλος με την γυναίκα του Γιαννούλα.

— Ο Γιάννης Νικ. Άποστολόπουλος.

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ !!!
STOP ΣΤΑ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΑ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΑ ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ
Με την ηλεκτρονική φραγή
ZERO STOP

Και κάτι ακόμη
ΑΥΤΟΜΑΤΟΙ ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ ΙΑΠΩΝΙΑΣ
1 ΧΡΟΝΟ ΕΓΓΥΗΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΩΣΤΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ
ΤΗΛ: (01) 3616098
ΑΘΗΝΑΙ

Η σταυροφορία για τη προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση είναι παγκόσμια. "Ας κρατήσουμε το χωριό μας καθαρό.

Το γνωστόν εις υμάς πλέον «Ρουμελιώτικο τσαρούχι», το όποϊον, ως είπαμεν, εξάγεται εις άπαντας τους πεπολιτισμένους λαούς και έχει γίνει το σήμα κατατεθέν της Ρούμελης, αναγνωρίζεται εύκολως από τας άπομιμήσεις του, δεδομένου ότι εσωτερικώς φέρει αναγεγραμμένον τον κατασκευαστικόν οίκον και κάτωθεν τούτου, με εύκρινη και καλλίγραμμη Άγγλικά στοιχεία, την φράσιν:

**HANDMADE
—MADE IN GREECE—**

Εκτός της ευρείας κυκλοφορίας, ην εσημείωσεν το «τσαρούχι», έχει ευρυτάτην και πολυποίκιλον χρησιμοποίησιν, είτε φερόμενον εις τους πόδας είτε όχι.

Εις το θέατρον των επιχειρήσεων του Έλληνικού έπους κατά τον πόλεμον της Άλβανίας, κατέστη σύμβολον ιερών του Πανέλληνος, και χρησιμοποιήθη ύφ' όλων των Εύζωνων κατά των Ιταλικών ορδών του Μπενίτο. Φορώντες τούτο και φωνασκούντες «άέρα» (τά άέρια άρέσουν άνεκαθεν εις τους Έλληνας) οι Εύζωνοι εξεδίωξαν τους Ιταλούς επιδρομείς, λακτίζοντες τούτους έλλείψει πυρομαχικών, όπλων και TANKS. Ούτω, το τσαρούχι, έχον ως κύριον σκοπόν πεπολιτισμένον έργον, δηλαδή την υπόδησιν, κατέστη εκ των πραγμάτων άναγκαϊον να χρησιμοποιηθή ως διάβαρον όπλον και η αύτου έντιμότης υπέστη καθίζησιν, καθ' ότι η Ιταλία δέν εισάγει πλέον τσαρούχια, επιδίδεται δέ εις παντοειδείς αντιτσαρουχιακώς πράξεις, διαβάλλουσα το κύρος τούτου.

Κατά κανόνα όμως, το τσαρούχι χρησιμοποιείται το πάσαι ποτέ με το ένδυμα περιπάτου, την φουστανέλλα. Έκ λαϊκού τινός άσματος, διαφαίνεται ότι χρησιμοποιήθη υπό τινων, εις θάψουσιν, έγκλείουσιν άστερομόν ή στοργήν, καθ' ότι, αν κρινώμεν εκ των στίχων του άσματος:

«κι' θάϊ, θάϊ, θάϊ, θάϊ
κι' χόϊ, χόϊ, χόϊ, χόϊ
κι' μιá μι του τσαρούχ'»

θα έδει ο άδων να εκτίπα εις την κεφαλήν τον μωρότερον ή αγαπητότερον της διηγήσεως.

Λαϊκά τινες άφηγήσεις αναφέρουν εξ άλλου, ότι ο Μπλιάσας, εις εκ των κατοίκων της Κομητείας Καστελλίου, έπινεν συνεχώς οίνον χρησιμοποιών τον τσαρούχι, το όποϊον έφώρα διά τους κάτωθι κυρίως λόγους:

Πρώτον, διά να μήν «λερώνη» τά πατήρια της εκάστοτε οικοδοστοίνης και την έμβάλλει εις κόπον, διά να τά πλύνη, καθ' ότι η πηγή «Μταρούκα» έκκειτο μακράν του χωριού.

Δεύτερον, διότι τούτο ήτο ιδικόν του και δέν υπήρχεν

κίνδυνος μόλυνσεως εκ των συνδαιτυμόνων του, εις περιπτώσιν συγχύσεως και χρησιμοποίησεως του ποτηριού του υπό άλλου πότου.

Τρίτον, ήτο εύκολον εις την χρήσιν και σταθερόν κατά την έδρασίν του, εκάθητο δηλαδή καλώς εις την τράπεζαν, άνευ φόβου κυλίσεως και εκχύσεως του περιεχομένου οίνου.

Και τέταρτον, ήτο μεγαλυτέρας χωρητικότητος των προσφερομένων εις τούτον ποτηριών και δέν συνέφερεν εις αυτόν να πίνη την ίδίαν μετά των άλλων ποσότητα οίνου.

Πράγματι, τά ως άνω επιχειρήματα του άειμνήστου Μπλιάσα, φιλοσοφημένα και ευθετημένα, άποδεικνύουν όντως την... καθ' ολοκληρίαν έπιστέγασιν των λεγομένων του περι χρησιμοποίησεως του τσαρουχίου εις την πόσιν οίνου.

Γεννάται όμως το έρώτημα, τί έγινετο ο άνυπόδητος πούς;

Άλλά και εις τούτο υπήρχε απάντησις. Άπλώς, ούτος άερίετο άναξωογονούμενος, ή δέ άτμοσφαιρα έλάμβανεν χαρούμενον χρώμα, καθ' ότι εύ-

ρισκε «δουλειά να κάνη, άλλωδώς θα έσκούριαζε».

Πάντες τούτοι οι λόγοι άπειθυνομένοι εις τους συνδαιτυμόνας, έπευθον τούτους περι της χρησιμοποίησεως του τσαρουχίου, το δέ άποτέλεσμα ήτο η κατάργησις των ποτηριών ύφ' όλων τούτων.

Εκτός των άνωτέρω, το τσαρούχι, κατά την κατάκλισιν εις το ύπαιθρον, ή και εις τά λημέρια των κλεφτών, χρησιμοποιείται ως προσκέφαλον, διότι ήτο μαλθακότερον των λίθων.

Οι πεδινοί κάτοικοι της Έλλάδος, διά το στόλισμα του τσαρουχίου, την εϊμεγέθη φοίντα, έπενόησαν χαρούμενον τι άνέκδοτον. Ούτω, εις την έρώτησιν, διατί το τσαρούχι φέρει φοίντα, ή απάντησις ήτο η κατωτέρω: Οι Ρουμελιώτες, όταν άφοδεύουν εις το ύπαιθρον πιάνονται από τά πουρνάρια και τανύονται. Όταν όμως κατεβαίνουν εις τον κάμπον, όπου δέν υπάρχουν φυτά θαμνώδη, πιάνονται από την φοίντα.

Του TAKH BABH

ΓΙΑ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Άπό τους παρακάτω Καστελλιώτες λάβαμε με τα χυδρομική επιταγή για το ήμερολόγιο, από 100 δραχμές και τους εύχαριστούμε πολύ.

Σοφία Πανούση, Θανάσης Σίμος, Θανάσης Νικολάου, Γρηγόριος Προβιάς, Δέσποινα Άλεξοπούλου, Γεώργιος Κουσουρής, Λουκάς Πριόβολος, Άρης Μπουγάς, Παναγ. Δ. Κοτσώνης, Εύάγ. Φράγκου, Ιωάννης Μακρής, Κ. Καραπλή, Ήλιος Τσαρκής, Στέλλα Άσ. Μακρής, Λουκάς Δούκας, Εδθίμ. Ν. Παπανικολάου, Νίκος Λευκαδίτης, Λαμπρινή Τζιβάρα, Πανουρ. Παπαϊωάννου, Παν. Παπαϊωάννου, Γεώργ. Π. Μακρής, Άθαν. Τραμπάκος, Παναγ. Μακρής, Άθαν. Άποστολόπουλος, Βασιλική Χαμηλού, Ιωάννης Ν. Παπανικολάου, Ντίνα Διέννη, Άλέξανδρος Μακρής, Μαρία Καρμύρη, Ν. Κάντζος, Δημήτρ. Κ. Ντάφος, Τάκης Μακρής, Ιωάννης Ήλ. Βέλλιος, Φάτιος Βέλλιος, Δέσποινα Ι. Χριστοπούλου, Παναγιώτης Μακρής, Κατίνα Σιάτρα, Ν. Άγοριανίτης, Γεώργιος Σπέντζος, Νικόλαος Μουλος, Γεώργιος Ν. Μακρής, Ήλιος Κυριαζής, Σεραφείμ Στοφόρος, Παναγιώτης Δερμιάνης, Σοφία Άραμπατζή, Ήλιος Άνδριτσόπουλος, Βαλσαμιά Τριανταφύλ-

ΕΙΔΗΣΟΥΛΕΣ

—Ο όλωνισμός τέλειωσε, έμως η ποσότητα και η ποιότητα ήταν κατώτερη από πέσι. Αίτια: οι άσχημες και ρικές συνθήκες της φτετεινής χρονιάς.

—Άπό την 1η Ιουλίου λωφορεία μεταφέρουν καθημερινά τους συγχωριανούς με για θαλασσινά μπάνια στί Ίτέα και για ίαματικά σί Ψωρόθερμα.

—Οι τελευταίοι σεισμοί κνησαν λίγο το χωριό μας, ετυχώς χωρίς ζημιές.

—Ο Παναγιώτης Εδθυ Παπαγιωλάου μπήκε, μετά πό έξετάσεις, στο Βαρβκειο.

—Άπολύθηκε απ' το στοτό ο Γιάννης Πολυκάργου. Παστολόπουλος, από την Άφρισσα.

Μη ξεχνάς ότι η μόνη κονομική ένίσχυση τ Συλλόγου είναι η δική σι

ΜΙΑ ΨΥΧΗ ΤΡΑΓΟΥΔΑ

Διήγημα του ΓΙΩΡΓΗ ΧΑΛΑΤΣΑ από το βιβλίο του «ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ»

ΕΙΧΕ ξευχτήσει ο Ήσας ο γυμνασιάρχης, νησιτικός και καπνισμένος, κάτω από μια λάμπα πετρελαίου. Πριν δύο μήνες, τον παράτησε η γυναίκα του και γύριζε. Πεταγόταν μια - δυο φορές τη βδομάδα στο σπίτι, φόρτωνε τα παιδιά γλυκίσματα, ιταλικές πονιέτες κι αδριατικά μπισκότα και ξανάφευγε. Ο γυμνασιάρχης δεν έβαζε στο στόμα τίποτα απ' αυτά. Νησιτικός, ήττημένος με περήφανος, ξεσπούσε πάνω στη σοφίτα του να γράφει θούρια για την πατρίδα. Γυναίκα πόρνη, παιδιά διασυρμένα, πείνα και φόβος, όλα βρήκε να τα πνίγει μέσα στον πυρετό και το ιδανικό των τραγουδιών του.

Είχε ξεμερώσει κάποτε να σκέφτεται την τάξη του. Οι τρεις Έλευθερίου, που κάθονταν στο πρώτο θρανίο άριστερά, «τα τριδύμα της τάξης», τα σήκωσαν κάποιο βράδυ απ' τα κρεβατάκια τους οι γερμανοί και το πρωί τα βρήκε η μάνα τους να δαγκώνουν το κατώφλι του σπιτιού τους. Ο Μαρβίος, τ' αγαπημένο του παιδί, που 'λεγε την καθημερινή προσευχή στο προαύλιο του Γυμνασίου κι απαγγέλλανε με πάθος την «Αντιγόνη», κρεμάστηκε από 'να σχοινί σαν σπάσας την πόρτα οι ίταλοι και μπήκαν στο σπίτι του, που τό 'χε κάνει πιστητήριο για προκηρύξεις. Ο Λεμονής, ο αλητάκος με διαγωγή κομψία, που πήδουσε σε μια μισοσυκλέττα κι έφερνε σε δαιμονιμένους δόλτα τα στενά της γειτονιάς, σκοτώθηκε πελαμώντας από στενό σε στενό με μια διμοιρία γερμανούς. Κι ο Μαλίκης ο ξανθούλης, το μαθηματικό κεφάλι της τάξης, που σε μια σχολική έκδρομή, θιμάται ο γυμνασιάρχης, χάθηκε τόσο βαθιά στη θάλασσα, που τον περίμενε με την ψυχή στα δόντια, αυτός με μια όλο κληρη τάξη στην παραλία, να γυρίσει, χάθηκε και κείνος στα βουνά του Μικρού Χωριού, χωρίς να μάθει πώς και τί ως τα σήμερα. Πεντέξη ακόμα, ο Λίγκρης ο χαντρούλης, με τις βούλες της υγείας στα μάγουλα, ο Ίάσωνας ο άριστοκράτης με τα λευκά κοριτσίστικα χερσάκια, ο Στεφανής, ο Ματθαίος και ο Χρηστίδης, που κάθονταν μαζί στην τελευταία σειρά, είχαν κακοπεθάνει σέρνοντας την πείνα τους

μαλλιά του τα μερμηγκία της μάντρας, γύρισε στο σπίτι και γοντάς απαρηγόρητα. «Ω, τ' αγαπημένα του παιδί! Τα μ' κρά χρυσά του αγοράκια. Τι φριχτή μοίρα, Θεέ μου, είχαν τούτα τα άθωα αγριμάκια, που τά 'πλασε ένα - ένα με τα ευγενέστερα ιδανικά και τις ύψηλότερες ιδέες. Εάφνου είδε τους μαθητές του αδικοχάμενα κομμάτια της ψυχής του. Αδικοχάμενα αδελφία του ήταν οι μαθητές του.

Σκάλιζε στο χαρτί, πάνω στη σοφίτα, για να μπορέσει να πάρει κατήφορο ή λύπη του. Βουτώντας την πένα ανακατεμένη με δάκρυα και με λάνι, έγραφε τους πρώτους στίχους απ' το τραγούδι:

«Ας μη βρέξει ποτέ το σύννεφον
και ο άνεμος σκληρός ως
μη σκορπίσει
το χώμα το μακάριον που
σας σκεπάζει...»

Και συνέχισε, αρχίζοντας μια καινούργια ραφωδιά:

Στάν τα κλαριά
Σάν τα δέντρα,
Σάν άσπρα περιστέρια...

Μια μέρα πάλι, βαρώντας από μόνος του τη γροθιά στο τραπέζι της σοφίας, πνιγμένος μέσα σ' έναν άκεανό επαναστατημένων αισθημάτων, καλούσε την πολιτεία να ξεσηκωθεί:

Σηκωθείτε - Σηκωθείτε
φέγγε μ' προς σας λεφτεριά...

«Αλλοτε πάλι, μέσα στον οργανισμό της φαντασίας του έβλεπε χιλιάδες ρυτιδιασμένα πρόσωπα, χτυπημένα κάτω απ' τις φοβερές ώρες της σκλαβιάς, της αθλιότητας, της πείνας και της τρώμης, να τον ρωτούν με κείνο το τεράστιο ερωτηματικό του αγωνιζόμενου ανθρώπου, κι έσκυβε ξανά στο χαρτί κι έδινε την απάντησή:

«Απ' το μεγάλο αύριο είμαστε ή αύγή».

Ήταν ξαναμμένος, γεμάτος από πόθο σά χείμματος κι ένοιωθε τον έαυτό του δάσκαλο στη φυλή του. Έφερνε στο νου του και φέλλιζε:

Παλέψτε, πολεμάτε,
μέσα στη φλόγα όρμηάτε,
γενήτε άστραπή...

Προχτές ξανά, είχε ξευχτήσει με τις εικόνες της μέρας. Είδε έναν ευπόλητο σά γελάδι να φυλάει την απέναντι γωνιά του σπιτιού του, μ' ένα τουφέκι στον ώμο, με μια χούφτα σφαίρες στην τσέπη, μ' ένα ξεροκόμμα στο χέρι. Είχε ακούσει μια μακρυνή μάχη σε κάποια γειτονιά. Έμαθε το μαθητή του τον Γιαννό πουλο να πολεμάει αντίρτης στα βουνά. Άκουσε το βράδυ ένα χωνί να καλεί τους συμπολίτες του να ξεσηκωθούν. Νά 'το τ' όνειρο. Έχασε γυναίκα και διασυρμούς και σκαρφάωσε στη σοφίτα. Κα-

λούσε και κείνος όλη νύχτα με πυρωμένες λέξεις τους πατριώτες του στα όπλα:

Έμπρός έμεις με την όρμη
Μέσα στους πρώτους πρώτους...

Το πρώι, πήρε κείνα τα επαναστατημένα χαρτιά, κατέβηκε στην αποθήκη, έβγαλε μια καρθάνα απ' το θαρέλι της καρβουνόσκουνης και τα καταχώνιασε μαζί με τ' άλλα θούριά του.

Με τον πιό άγριο παροξυσμό ιδεών, αισθημάτων και εικόνων, τον έζησε στο αποψινό του ξευχτή. Από νωρίς τ' απόγεμα άρχισε αυτό. Άνέβαινε στο σπίτι και πέρασε να δει τον φίλο του τον Ρήγα. Το πρώτο πράμμα που 'νοιωσε μπαίνοντας μέσα σε κείνο το σπίτι, ήταν ή φρίκη. Η νοικοκυρά, μια από εκείνες

τις ζωντανές γυναίκες που δεν βρίσκουν λεφτό αναπαυό — τ' άπλυτα ρούχα του γιού της, το μισοφαγωμένο κοστούμι του άντρός της, το καθαρό φουστάνι της κόρης, ή σκόνη στο παράθυρο, το φαί, το σκούπισμα κι ο κήπος και κείνο το καλαμπόκι που της είχε στείλει πριν μερικό καιρό ο άρραβωνιαστικός της κόρης της, ο Γιαννόπουλος, και τ' έλεθε με το μύλο της σπειρί το σπειρί, έφαινανε μια - δυο κουλούρες, τύλιγε ένα χοντρό κομμάτι μομπούτα μ' εσταφίδες, πέντε έλιές, ένα κρεμμύδι απ' τον κήπο και το πήγαινε κρυφά στη μάνα της πάνω στη σοφίτα της ταράτσας να την γλυτώσει απ' το θάνατο, νευρική, αδύνατη, γεμάτη φωνή και καρδιά — τώρα κοιτόταν φαρδεύει - πλατείει στο ντιβάνι της σάλας, τουμπανιασμένη απ' την πείνα, με πρησμένα και μελανιασμένα χέρια, χείλια, μάτια — άγνωριστη. Ο Ρήγας, ήταν συνταξιούχος σιδηροδρομικός. Άνθρωπος αγαθός και μεγαλόκαρδος. Είχε βγάλει όνομα στη γειτονιά για το σουλούπι του. Χοντρός σαν άερόστατο, εκατό όκάδες άντρας...

— Πρόσεξε, μην τρώς πολύ, γιατί θα καταντήσεις σαν τον Ρήγα. Τό 'λεγαν στη γειτονιά.

Πολεμούσε να συνεφέρει τη γυναίκα του, δίνοντας της με το κουτάλακι του γλυκού μερικές σταγόνες λάδι, που 'κλεφε απ' το εικονοστάσι. Ψηλός σαν καμπαναριό, αδύνατος σά σπάγγος, κυτρινασμένος, με τη λουρίδα δυο δίπλες στη μέση, κι ύστάσο με τα παντελόνια να τού πέφτουν απ' την αδυναμία. Το πρόσωπό του είχε μείνει και κείνο το μισό, έτσι που τα γυαλιά του πάλευαν να κρατηθούν στην άκρη της μύτης. Το μάτι του Ήσας πήρε πάνω στο κομοδίνο της σάλας, το δελτίο ψωμιού της γιαγιάς, κάτω από μερικά ψιχουλα μαύρου λασπιασμένου ψωμιού.

— Η γιαγιά; Έκανε σασιμένος απ' τη σκηνή.

— Ήταν δυο μέρες ξυλιασμένη στη σοφίτα! Πήρε μια απάντηση. Την κράτησα άλλες τόσες κεί πάνω να κερδίσω το δελτίο του ψωμιού της! Δέν μπορούσα να την καθεβάσω απ' την αδυναμία.

«Την πεθάνατε ή γιαγιά; Της πήρατε το δελτίο και την πεθάνατε!», μονολόγησε μέσα του.

— Με βοήθησε κάποιος χτές, την άφησα έξω απ' την πόρτα και την πήρε το κάρρο της Δημαρχίας.

— Και το κορίτσι; ρώτησε.

— Τό 'πιασαν οι ίταλοι. Κάποιος πρόδωσε πώς μείναι άρραβωνιαστικά του Μήτσου.

— Έγώ μπορώ να βοηθήσω σε τίποτα;

— Ο άλλος τον κοίταξε μια στιγμή.

— Ψωμί.

Ήταν μια άρρωστημένη ματιά, στραγγισμένη από κάθε

έλπιδα — φιλική απόγνωση. Ο γυμνασιάρχης έκλεισε την πόρτα πίσω του. Ούτε ήξερε τι γινόταν μέσα στο κεφάλι του. Έβλεπε τους πένθιμους δρόμους, τους τοίχους γεμάτους γράμματα σαν άνοιχτές έφημερίδες, ανθρώπους πεθαμένους δώ - κεί, ανακάλυψε σήμερα μια καινούργια πόλη — μια λιγθυμισμένη τριανταφυλλένια κόρη. Κι ήταν ή ώρα που ή πόλη τιμούσε τ' όνομά της. Καίγονταν οι κορφές απ' τα κυπαρίσσια, σπίθιζαν οι τρούλλοι της εκκλησιάς, φανταχτερά σκόρπια κόκκινα άλογα, στρατοί και σημαίες έζωναν τον ήλιο που βασίλευε μέσα σε μια πυρκαγιά κάτω στο πορφυρό λιμάνι. Γαλήνη κι έρημιά. Μά ο Ήσας δέν έβλεπε τίποτα. Στην κορδέλλα του δρόμου, στάθηκε μπροστά στο έκκλησάκι της Παναγίας. Μέσα απ' το ραγιαμένο τζάμι, μια καιπνισμένη Παναγιά κοίταζε και κείνη συλλογισμένη το θαύμα!

— Είμαι ξεγναεφτά χρονών, σκέφτηκε, και μέσα στα στήθεια μου γίνεται πόλεμος, Δέρνουμε. Δέν αξίζει να ζει κανένας για να τον τρώει το μαράζι μαζί παληγογυναίκας. Αυτή τη στιγμή, ως μου άφρίζει το στόμα το μίσος, μπορώ να πάρω μια ξάστερη άπάφαση: Όπως κείνος ο ευπόλητος στη γωνιά με το ξεροκόμμα στο χέρι και το τουφέκι στον ώμο, έτσι κι εγώ πάνω στη σοφίτα μου με τα θούρια στην ψυχή και την πένα στα δάχτυλα. Ορμίζομαι στο Χριστό που τον αγαπάω, που νιώθω τον κόσμο του σαν ένα κομμάτι απ' το γέλιο κι απ' το δάκρυ του, πώς τά ζω τη ζωή μου στο τραγούδι της Λεφτεριάς.

(Συνέχεια στο επόμενο)

Τα Καστέλλια πρέπει να τα κρατήσουμε μακριά από την έπιδημία της ρύπανσης, που μαστίζει τον τόπο μας. Άς φροντίσουμε όλοι για την καθαριότητα του χωριού από κάθε λογής σκουπίδια.

Η μόνη οικονομική ένισχυση του Συλλόγου είναι ή ΔΙΚΗ ΣΟΥ. Στείλε τη συνδρομή ΣΟΥ στα γραφεία του Συλλόγου, Έβρου 102-104, ή στους κατά τόπους άνταποκριτές.

Το χωριό χρειάζεται τη παρουσία ΣΟΥ. Δώσε λίγο χρόνο από τη δραστηριότητα ΣΟΥ για τα προβλήματα που το άπασχολούν. Η έπαφή ΣΟΥ με τα Καστέλλια τους δίνει ζωή.

«Ο Ριζοσπάτης» για τους Βωζίτες

Ο «Ριζοσπάτης», στο φύλλο της 11.7.1980 και στη στήλη Ο ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΓΡΑΦΕΙ, αναφέρεται στο κύριο άρθρο «Μυωπία» του τελευταίου φύλλου της έφημερίδας μας. Δημοσιεύει σχεδόν όλόκληρο το άρθρο, παρουσιάζει και μια σχετική φωτογραφία, κάνει μνεία της επερωτήσης από βουλευτή της αντιπολίτευσης και καταλήγει ότι, «... ή μαγία του εύκολου κέρδους και ή έλλειψη κρατικού έλέγχου, έχει μετατρέψει την περιοχή σε σεληνιακό τοπίο». Σκληρή διαπίστωση, μά όμως αληθινή.

Είχε... «Άγιο»

Στις 5 Ιουλίου, ή μικρούλα Γιολάντα Άντώνη Αισωπάκη (έγγονη του Κώστα Δ. Βέλλου - Μπλιάσα από την κόρη της Λίτσα), έέφυγε για λίγο απ' την προσοχή της γιαγιάς της και αφού ανέθηκε σε μια καρέκλα, έπεσε από τον Α' όροφο στο δρόμο. Στάθηκε όμως «τυχερή», γιατί 6 μ. πιό κάτω ήταν ένα καλώδιο παροχής της ΔΕΗ. Χτύπησε στο καλώδιο, έκανε «γκέλ» και βρέθηκε στο απέναντι πεζοδρόμιο, μόνη με σπάσιμο του ποδιού. Έτσι, αφού έμεινε δυο μέρες στο ΠΑΙΔΩΝ σε άφασία, συνήλθε και μιάζει να το ξεχάσει. Περαιτωικά της.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστώ θερμά τους Καστελλιώτες γιατρούς, τον Σύλλογο Καστελλιωτών κι όλους τους Καστελλιώτες, που ήρθαν να με δούν και να μου συμπαρασταθούν, ο καθένας με τον τρόπο του, κατά το διάστημα της ξαφνικής άρρώστιας μου. Τους χρωστάω ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη. Μελέτης Ζαχ. Κάντζος

ΣΤΑ ΠΕΤΑΧΤΑ

Γράφαμε στα ΠΕΤΑΧΤΑ στο προηγούμενο φύλλο για τὸ κακὸ μὲ τὶς μπασιές καὶ τὰ νεροσταλάματα. Τὸ σχόλιό μας πείραξε ὄλους. Μὰ αὐτὸ θέλαμε. Νὰ νοιώσουν ὅτι ἐπὶ τέλους, δὲν εἶναι σωστὰ πράγματα τὰ σέρνονται στὰ δικαστήρια. Καὶ προχωρᾶμε παρὰ τῆρα:

Προτείνουμε νὰ ἀνεβῆ τὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου ἕνα Σαββατοκύριακο καὶ νὰ τὰ βάλουμε κάτω μὲ πούς ἐνδιαφερόμενους. Δὲν μπορεῖ. Θὰ βρεθεῖ μιὰ λύση. Περιμένουμε λοιπὸν ἔστω ἕνα τηλέφωνο καὶ εἰμῶστε διαθέσιμοι.

Δὲν μπορεῖ κανεὶς παρὰ νὰ χειροκροτήσῃ τὴν πρωτοβουλία τῆς Κοινότητας νὰ τοποθετηθεῖ βαρέλια γιὰ τὰ σκουπίδια, σὲ ἀρκετὰ σημεῖα τοῦ χωριοῦ μας. Δυστυχῶς, ἡ χειρονομία αὐτὴ παρεξηγήθηκε ἀπὸ ὄρισμένους συγχωριανούς μας, ποὺ γεμίσανε τὰ βαρέλια μὲ τὰ σκουπίδια τῶν σπιτιῶν τους. Νομίζουμε ὅτι

στὰ βαρέλια αὐτὰ μπορεῖ νὰ ρίξει κανεὶς τὸ πακέτο ἀπ' τὰ τοιγάρα, ἕνα πλαστικὸ μπουκάλι, ἕνα παλιόχαρτο καὶ γενικὰ μικροσράγματα, ποὺ δὲν μυρίζουν, μιὰ καὶ ὄλοι ξέρουμε ὅτι ἡ Κοινότητά μας δὲν διαθέτει ἀνθρώπο γιὰ τὸ τακτικὸ ἀδειασμὰ τῶν βαρελιῶν. Θεσμὴ λοιπὸν παράλληλη: μέχρι νὰ βρεθεῖ μιὰ ἐκτελεστική λύση στὸ πρόβλημα τῶν σκουπιδιῶν στὸ χωριό μας, ἄς μὴ δυσκολευθῶμε ἀκόμη τὴν κατάστασιν.

Ἀκούσαμε ὅτι μέσα ἀπ' τὸ χωριό μας περνᾶνε τελευταῖα, ὄλο καὶ περισσότερα, μὲ γάλα αὐτοκίνητα τῶν Βωξίτων Παρνασσῶ. Καὶ τὸ χειρότερο: μεταφέρουν μεγάλες ποσότητες ἐκρηκτικῶν, ἀπαραίτητες μὲν γιὰ τὶς ἀνατινάξεις στὰ Μεταλλεῖα, πολὺ ἐπικίνδυνες ὅμως γιὰ τὸ χωριό μας. Σκέφθηκε κανεὶς τί θὰ γίνετο σὲ περίπτωση σύγκρουσης αὐτοκινήτων; Μήπως ζηλέψαμε τὴν Σούδα; Τί λένε οἱ κάθε λογῆς ἀρμόδιοι;

ΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

→ Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 1 χρόνος καὶ ἡ ἐκκλήσια ποὺ θὰ γινάταν ἡ θεία λειτουργία.

Τελικὰ, ἀποφάσισαν νὰ γίνετο τὸ πανηγύρι τὸ καλοκαίρι καὶ συγκεκριμένα στὶς 23 Αὐγούστου, ποὺ εἶναι ἡ γιορτὴ «Ἀπόδοσις τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» (τὰ ἐννιάμερα τῆς Παναγίας), γιὰτὶ ὅλα ἐρχογὰν εὐνοϊκὰ αὐτὴ τὴν ἑποχὴ: Τὸ καπνομάζωμε θρυσκὸταν στὸ τέλος τοῦ καὶ εἶχαν καιρὸ γιὰ διασκέδαση. Ἐπρεπε μετὰ ἀπὸ τόσους μῆνες κούραση, νὰ ψυχαγωγῶνται καὶ λιγάνι. Οἱ ἔμποροι καὶ τὰ κατεστήματα θὰ κινουῦνται ἐκτελεστικὰ μὲ τὸ πανηγύρι. Ὁ Αὐγούστος εἶναι ὁ καλύτερος μῆνας γιὰ τοὺς κτηνοτρόφους, ποὺ πωλοῦν τὰ παχιά σφαχτὰ τους σὲ καλὴ τιμὴ καὶ ἀγοράζουσι ὄλους ὁ κόσμος κρέας, σὲ μεγαλύτερες ποσότητες, λόγω τοῦ πανηγυριοῦ. Οἱ ξενητεμένοι Καστελλιῶτες μποροῦν μὲ περισσότερη ἀνεση νὰ βρεθοῦν κοντὰ στοὺς δικούς τους, τώρα ποὺ οἱ δουλειές λιγοστεύουν.

Ὅσο γιὰ τὴ λειτουργία, ἀποφάσισαν νὰ γίνετο στὸν Ἅγιο Γεώργιο Μπαρούκα, ποὺ μετὰ τὴν ἀπόλυση, οἱ Ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησίας καθιέρωσαν νὰ θγάξουν στὸ λαχνὸ (λατάρια) ζευγάρια πτηνῶν (πάπιες ἢ κόττες) καὶ μὲ τὶς εἰσπράξεις ἐνεσχύνουν τὸ ταμεῖο τῆς ἐκκλησίας γιὰ τὴ συντήρησή της. Ἡ πράξη αὐτὴ θυμίζει τὶς «αιματηρὲς θυσίες» ζώων, ποὺ κάνουν οἱ ἀνθρώποι σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας, ὅταν γιορτάζουν τὴ μνήμη κάποιου ἁγίου.

Ἔτσι, ἀρχίσε τὸ τριήμερο πανηγύρι στὰ Καστέλλια πρὶν 15 χρόνια, γιὰ νὰ μὴ ζηλεύουν πιά οἱ Καστελλιῶτες τὰ

πανηγύρια τῶν γειτονικῶν χωριῶν. Ἀπὸ τότε, πέρα καὶ δῶθε στὰ Καστέλλια, στὸ Λυκόβραχο καὶ στὸ Μυρμηγκιάρι, «ἀντιλαλεῖ τὸ ταύπανα καὶ κελαηδεῖ ἡ φλογέρα...», κατὰ τὸν ποιητὴ. Κομπανιές μὲ λογῆς - λογῆς ὄργανα καὶ μὲ «ταραντέλλες» ξεφαντώνουν, ἀφήνοντας τὸν ἦχο τους στὴ «διαπασῶν», γιὰ ν' ἀκούγονται σ' ὀλόκληρο τὸν κάμπο καὶ στὶς βουνοπλαγιές.

Τὴν παραμονὴ τοῦ πανηγυριοῦ γίνετο «προθερμάνση» μὲ κοκορέτσι, σπληνάντερο καὶ ἀρνὶ ψητό, μὲ ἀπαλὸ παίξιμο ἀπ' τὰ ὄργανα τοῦ σαξοφώνου καὶ τοῦ συρτοῦ. Τὴν ἡμέρα τοῦ πανηγυριοῦ, ἀνάδει τὸ γλέντι καὶ δὲν ὑπάρχει κάθισμα στὰ μαγαζιά, ποὺ ἀποκορυφῶνται τὰ μεσάνυχτα καὶ τελειώνει τὰ ξημερώματα τῆς τρίτης ἡμέρας.

Ἔτσι γλεντοῦν οἱ Ἕλληνες, ποὺ εἶναι τόσο αὐθόρμητοι στὶς ἐκδηλώσεις τους. Ἔτσι διασκεδάζουν τώρα καὶ οἱ Καστελλιῶτες, ἀφήνοντας τριγύρω τους κάποιες χαρούμενες νότες ἀπ' τὸ τραγοῦδι τῆς σκληρῆς ζωῆς.

Πῶς θὰ περνοῦσε ὀλόκληρη ζωὴ, ἂν δὲν τὴν πλαισιώναμε καὶ μὲ κάποιες εὐχάριστες στιγμὲς γεμάτες αὐθόρμητισμό, ὅπως εἶναι τὰ ἀθάνατα ἐλληνικὰ πανηγύρια;

(1) Κατὰ μαρτυρία τοῦ Παπα-Παναγιώτη Παπαμικολάου

Γ. ΧΑΣΙΑΚΟΣ

Προσοχὴ στὸ δάσος ἀπὸ τὴ φωτιά. Τώρα τὸ καλοκαίρι, ὁ κίνδυνος πυρκαϊῆς εἶναι μεγάλος.

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ

→ Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 1 λᾶνε ὀρηκτικὰ πάνω στὶς γυμνὲς πλαγερὲς ἐπιφάνειες, δημιουργοῦν βαθεῖς διαβρώσεις καὶ χαραδρώσεις καὶ κουβαλοῦν μαζί τους τὰ στερεὰ φερτὰ ὕλικά, τὰ ὁποῖα μεταφέρουν καὶ ἐναποθέτουν στὶς πεδιάδες, στοὺς οἰκισμούς, ἐντελνοντας τὴ σφοδρότητα τῆς καταστρεπτικῆς τους δραστηριότητος.

Ἐγὼ, ὅταν οἱ ὀρεινὲς λεκάνες ἀπορροῆς εἶναι δασωμένες, οἱ σφοδρότερες καταιγίδες ἀναχαιτίζονται «ἐν τῇ γενέσει» τους.

Ἡ πράσινη κομοστέγη τῆς φυτείας — δέντρων, θάμνων, φρυγάνων — σπᾶει τὴν ὀρμὴ τῆς βροχῆς καὶ ἐπιβραδύνει τὴ ροή. Τὰ νερὰ ποὺ θὰ φτάσουν στὸ δασωμένο ἔδαφος ἐπιβραδύνονται καὶ αὐτὰ στὴ συνέχεια τῆς πορείας τους. Οἱ πόδες, τὰ χόρτα, τὰ ξερὰ φύλλα περασμένων χειμῶνων, ὅλα αὐτὰ γίνονται ἕνα τεράστιο σφουγγάρι, ποὺ ρουφᾶει ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ νεροῦ, καὶ τὸ διευκολύνει νὰ βυθίζεται μέσα στὸ ἔδαφος, στὰ σπλάγχχνα τῆς γῆς, ἐμπλουτίζοντας ἐσοὶ τὶς ὑπόγειες νερομάζες, ποὺ θὰ δημιουργήσουν πρὸ πέρα τὶς ὑδάτινες πηγές καὶ τὰ κεφαλάρια.

Ἡ ποσότητα ποὺ θὰ καταρκεῖται τελικὰ πρὸς τὰ κάτω, δὲν θὰ κινεῖται ἐπίσης μὲ ὀρμὴ — ὅπως στὸ γυμνὸ, στὸ ἀκάλυπτο ἔδαφος — ἀλλὰ σιγανά. Πορεία σιγανὴ ποὺ τὴν ἐπιβάλλουν τὰ ἐμπόδια τοῦ χλωροτάπητα καὶ ξηροτάπητα τῆς φυτοκάλυπτης πλαγιᾶς...

... Ἐχεῖ ὑπολογιστεῖ ὅτι τὰ 2/3 περίπου τῆς ποσότητας τῶν νερῶν ποὺ πέφτουν στὶς δασωμένες περιοχές, συγκεντρώνονται ἀπὸ τὴ φυτεία. Μὲ τὴν ἐπιβράδυνση στὴν πορεία τους, ἡ ποσότητα αὐτὴ διαφεύγει μὲ τὴν ἐξάτμιση, ἢ «εἰσδύει» μέσα στὸ ἔδαφος. Μόλις τὸ 1/3 τῆς ὑδάτινης ποσότητας «ἀπορρέει» ἐλεύθερη πρὸς τὴν πεδιάδα, ἀλλὰ μὲ παγυδευμένη τὴν ταχύτητα τῆς κατηφορικῆς πορείας, ὅπως ἐξηγήσαμε πρὶν.

Νὰ ἡ μεγάλη, ἀνασχετικὴ καὶ ἀνασταλτικὴ δύναμη τῆς φυτείας, ποὺ βάζει τὰ χαλινὰ ρα στὴν πλημμυρικὴ δραστηριότητα τοῦ ὕγρου στοιχείου, μὲ τὸν διπλὰ εὐεργετικὸ τῆς ρόλο: Τὸν περιορισμὸ τῆς ποσότητας στὸ 1/3 καὶ τὴν ἀνακοπὴ τῆς ταχύτητας τῆς ροῆς, τὴν ἀνάσχεση τῆς ὀρμῆς αὐτῆς τῆς μειωμένης ποσότητας.

... Ἐἴναι εἰδικὸι ἐπιστήμονες ἔχουν διατυπώσει ἐπιγραμματικὰ τὴ φυσικὴ ἐπίδραση τῆς δασικῆς χλωρίδας στὴν πρόληψη τῶν πλημμυρῶν. «Ἐάν θέλομε νὰ προστατέψουμε τὶς πεδιάδες (πόλεις καὶ ἔργα πολεοδομίας), πρέπει νὰ ἀγωνιστοῦμε στὰ βουνὰ», πρέπει δηλαδὴ νὰ ντύσουμε τὰ βουνὰ μὲ τὴ φυσικὴ καὶ τεχνητὴ ἀναδάσωση. «Κάθε ἔργον στὶς πεδιάδες, θὰ εἶναι κτισμένο στὴν ἄμμο, ἂν δὲν εἶναι δασωμένες οἱ λεκάνες ἀπορροῆς».

Ἄξιζε, μὲ τὴν βελκαιρία, νὰ ἀναφέρουμε μερικὸς χαρα-

κτηριστικὸς ἀριθμὸς, ποὺ ἐπιστημαίνου τὴν ἔκταση τοῦ ἔργου τῶν διαβρώσεων στὰ ὀρεινὰ ἔδαφη. Στὶς Η.Π.Α. ἔχουν ἀποδείξει, ὅτι σὲ μιὰ ὀρεινὴ πλαγιὰ μὲ κλίση 15—20% μὲ μέτριο, οὔτε πολὺ σκληρὸ, οὔτε πολὺ μαλακὸ χῶμα, μὲ βροχῆς παρόμοιες μὲ τῆς χώρας μας σὲ ὕψος καὶ ἐνταση, σὲ μιὰ ὑψομετρικὴ ζώνη 400—600 μ., ὅπου βρίσκονται τὰ πρὸ παλιὰ ὀρεινὰ χωριά μας, φεύγει κάθε χρόνο, μὲ τὴ διάβρωση τῶν νερῶν τῆς βροχῆς, ἐπιφανειακὸ χῶμα σὲ βάθος ἐνάμισιο πόντου, ὅταν πρόκειται γιὰ καλλιεργημένον χωράφι. Σὲ δέκα δηλαδὴ χρόνια, ξηλώνεται ὁ τό-

πος σὲ βάθος 15 ἑκατοστῶν. ... Γι' αὐτὸ, ἕνας ἄλλος ξένος ἐπιστήμονας εἶπε, ὅτι ἕνας λαὸς ποὺ ἀφήνει (μὲ τὴν καταστροφή τῶν δασῶν, τὴν ἀπογύμνωση τῶν βουνῶν καὶ τὴν εὐκόλυνση ἔτσι τῶν ἐλέθριων διαβρώσεων), τὶς θρησκευτικὲς ὕλες τῶν ὀρεινῶν ἔδαφῶν του νὰ κουβαλιούνται ἐπὶ ἕναν αἰῶνα μὲ τοὺς χειμᾶρους στὴ θάλασσα, θὰ ἀναγκαστεῖ μιὰ μέρα νὰ ἐγκαταλείψει τὸν τόπο του καὶ νὰ μεταναστεύσει...».

Στὸ ἐπίσημο κράτος, ὅλα τὰ παραπάνω πιστεύουμε ὅτι εἶναι γνωστὰ. Ποῖα εἶναι ὅμως ἡ μέριμνα καὶ οἱ ἐνέργειές του γιὰ νὰ ἀποτρέψει ὄλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους; Ποῦ εἶναι ὁ ἔλεγχος τῆς ἐταιρείας τῶν Βαξιδῶν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν νόμων; Μήπως ἀνοδάσωση σημαίνει τὸ φύτευμα μερικῶν ἐλάτων πάνω στὶς πῆρες, σὲ μέρη ποὺ νὰ φαίνονται, ἔτσι γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου; Πρέπει πρῶτα νὰ συμβεῖ τὸ κακὸ καὶ μετὰ νὰ προσπαθοῦμε νὰ τὸ μετριάσουμε, ἀφοῦ εἶναι δυνατό νὰ τὸ προλιθοῦμε;

Θὰ θέλαμε οἱ ἀρμόδιες ἐπιτροπὲς τοῦ νομοῦ μας νὰ μὴ δώσουν μιὰ ἀπάντηση στὰ πρῶτα ἐρωτήματά μας.

Θ. Α.

ΧΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΣΤΕΙΛΑΝ

ΑΘΗΝΑ

Όνομα	Δρχ.
Γρηγ. Ἀρχοντίκης	100
Παναγ. Δερμάνης	400
Γεώργ. Κουντούρης	500
Ἰωάν. Μασιόλας	300
Λεμονιά Ράνιου	500
Ἡλίας Δημ. Σκωλῆνης	500
Δημήτρ. Ηλ. Σκωλῆνης	500
Γεώργ. Σπέντζος	500
Ἀπόστ. Δημ. Χαλατσᾶς	250
Δροσούλα Εἰρ. Τσελέντη	500
Λουκάς Πριόβολος	500
Παῦλος Τσανελίδης	500
Ἄρης Μπουγάς	500
Σπ. Παπασπύρου	200
Ἐφη Λέζα - Βέλλη	900
Ἰωάν. Ἡλ. Ζεῖνης στὴ μνήμη τῆς μητέρας του Γαρουφαλῆς	1.000
Ἰωάν. Ἡλ. Ζεῖνης, προεγγραφή γιὰ ἐκδ. Ἀρχείου Ζεῖνη	2.000

ΠΑΤΡΑ

Γεώργ. Κουσουρῆς	300
------------------	-----

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Χριστίνα Κοράκη (Χριστίνα Γεωργ. Σταματέλου)	1.000
Γεωργία Ἀλεξίου (Γεωργία Γεωργ. Σταματέλου)	1.000

ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ

Δῆμος Βασ. Πέτρου	1.000
Εὐθυμία Χρ. Σισμανίδη	500
Γιάννης Γρηγ. Λυκαυγέτης	200

ΛΑΜΙΑ

Ἡλ. Δ. Ἀνδριτσόπουλος	1.000
Δέσποινα Ἀλεξοπούλου	200
Λουκάς Ι. Λούκας	1.000
Νίκος Λιάπης	300
Βαλσαμ. Τριανταφύλλου	200

ΜΩΛΟΣ

Γεώργ. Σταφόρος	200
Σεραφεῖμ Σποφόρος	200

ἌΘΗΝ.

Κουτρούμπας	300
-------------	-----

ΠΙΤΟΛΕΜΑ-Γ'ΑΔΑ

Ἰωάννης Μανίας	100
----------------	-----

ΘΕΣΣΟΝΙΚΗ

Σοφία Ἀραμπατζή	500
-----------------	-----

Ν. ΜΑΚΡΗ

Παναγιώτης Κλεφτάκης	100
----------------------	-----

Παράτηρησις: Ἐχουμε ἀπαιτήσει 100 δρχ. σὲ δόσεις μᾶς ἔστειλαν παραπάνω χρήματα γιὰ τὸ ἡμερολόγιο, καὶ τοῦτο γιὰτὸ ἡμερολόγιο εἶναι ξεχωριστὸς λογαριασμὸς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Συντάξεως τῆς Ἐφημερίδος «ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ», Ἄ θ ἡ ν α ς

(Διὰ τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Προοδευτικοῦ Συλλόγου «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ») Λυτάρια εἰλικρινά, γιὰ τὸ Ἐλεύθερο Βῆμα τῶν Κ.Ι. περιορίζετε κατὰ τρόπο ἀσκητικὸ τὴν ἐλευθερὰ ἔκφραση καὶ ἐκτίμηση τῆς σκέψεως τῶν Καστελλιωτῶν καὶ πρὸ πρὸς τῶν γνωριζόντων τὰς πικρὰς ὑποθέσεις, προκειμέναν νὰ διαφαίνεται ἡ κοινὴ γωνία πάντων σὲ ζωτικὰ θέματα τοῦ χωριοῦ.

Δὲν παραγνωρίζω, πὼς μόνη αὐτὴ πηγὴ πληροφοροσεως τῶν ἀπανταχοῦ Καστελιωτῶν δὲν πρέπει ν' ἀποτελέσῃ ὄργανον καὶ ἀγωγὸν διαμάχης καὶ οἰσोधότου ἀντιδικίας.

Αὐτονόμητο εἶναι πῶς προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸ χωριό, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιλυθοῦν μέσα στὴ σία καὶ στὴ μεθοδευμένη πληροφόρηση τῶν ὑπευθύνων τῶν πατρῶων των. Εἶναι τὸς ἀμφοισθητήσεως, πὼς ὁ ἄλογος προσφέρει θετικὲς πληροφορίες.

Γνωρίζω τὴν ἀκριβῆ σῆσια γι' αὐτὰ ποὺ γράφω ΖΗΤῶ στὴν τελευταία ἐπιλή μου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ροιορισμένο χῶρο τῆς Ἐπιτροπῆς, αὐτὸ μπορεῖ νὰ διορθεῖ.

Μὲ τιμὴν Πολ. Παπαμικολάου τ. Προέδρος τῆς Κοινότητος Καστέλλια, 15.7.80